

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

29. januar 2013 • J.nr.: NMK-132-00438 (tidl. MKN-130-01211) • Ref.: KANAR/XPSAL

AFGØRELSE

i sag om godkendelse til udvidelse af et svinebrug på en ejendom i Assens Kommune

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 12 i husdyrbrugloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Assens Kommunes afgørelse af 28. september 2010 om godkendelse til udvidelse af svinebruget på Hedekrogen 12-14, 5620 Glamsbjerg med følgende ændring:

Som vilkår nr. 3.2.3 indsættes:

”Indtil der foreligger en aftale om afsætning af husdyrgødning fra produktionen af 138,6 DE til biogasanlæg alternativt til aftalearealer, der er vurderet af Assens Kommune, må godkendelsen kun udnyttes op til 319,3 DE.”

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter nævnets afgørelse, jf. § husdyrbruglovens § 33, stk. 1.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Assens Kommune har den 28. september 2010 truffet afgørelse efter § 12 i husdyrbrugloven om godkendelse til udvidelse af svinebruget på Hedekrogen 12-14 5620 Glamsbjerg.

Afgørelsen er påklaget til Miljøklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening, Assens afdeling. Sagen er pr. 1. januar 2011 overført til Natur- og Miljøklagenævnet³.

Danmarks Naturfredningsforening, Assens afdeling, har navnlig klaget over påvirkningen af en nærliggende sø som følge af ammoniakdeposition og udvaskning af fosfor, påvirkningen af grundvandet som følge af udvaskning af nitrat og påvirkningen af levesteder for bilag IV-arter. Herudover klager foreningen over, at der ikke er indgået nogen konkret aftale om afsætning af gødning til biogasanlæg eller aftalearealer, og at husdyrbruget ikke har tilstrækkelig gylleopbevaringskapacitet.

Sagens oplysninger

Der er den 19. oktober 2009 søgt om godkendelse til udvidelse af husdyrbruget fra 1.050 årssøer med grise til fravæning, 650 polte (30-100 kg) og 750 smågrise (7-30 kg), svarende til i alt 268 dyreenheder (DE), til 1.150 årssøer med grise til fravæning, 875 polte (30-100 kg) og 36.400 smågrise (7-30 kg), svarende til i alt 458 DE.

Bedriften råder over i alt 267,2 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra ejendommen. Herudover påtænkes 138,6 DE husdyrgødning afsat til et endnu ikke opført biogasanlæg alternativt til aftalearealer.

Påvirkning af Søholm Sø som følge af ammoniakdeposition

Nævnet har konstateret, at Søholm sø ligger ca. 1018 m fra anlægget i det ansøgte projekt.

Af godkendelsen fremgår bl.a. følgende om ammoniakdepositionen fra anlægget på sårbar natur:

"Det konstateres, at der inden for 1000 meter fra det ansøgte stald- og gødningsanlæg ikke ligger arealer omfattet af international naturbeskyttelse eller arealer omfattet af lovens § 7. Efter kommunens vurdering ligger der heller ikke andre naturområder, der har et særligt beskyttelsesbehov, der kan berettige et skærpet vilkår til ammoniakemissionen jf. bilag 4 til bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, som omhandler kriterier for fastsættelse af skærpede vilkår, jf. lovens § 29."

Påvirkning af Søholm Sø som følge af fosforudvaskning

Det fremgår af godkendelsen, at en del af udbringningsarealerne i det ansøgte projekt afvander til Søholm Sø og herfra videre ud i Helnæs Bugt. Hverken Søholm Sø eller Helnæs Bugt er beliggende indenfor et Natura 2000-område.

Af godkendelse fremgår følgende om påvirkningen af Søholm Sø som følge af udbringningen af husdyrgødning:

---

³ Jf. lov nr. 484 af 11. maj 2010 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love samt lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet som ændret ved lov nr. 1608 af 22. december 2010.

"Søholm Sø er i Regionplan 2005 ophøjet til Landsplandirektivet målsat som referenceområde for naturvidenskabelige studier. Søen, der afvander til Nørrefjord/Helnæs Bugt, er Fyns dybeste sø (ca. 15 meter). Den var i første halvdel af dette århundrede klarvandet og havde mange forskellige undervandsplanter. Søen blev herefter forurennet, formodentlig især ved tilledning af ajle og møddingsvand. Den nuværende tilførsel af kvælstof og især fosfor er dog beskeden, og søen er nu blandt de mindst forurenede fynske søer. Der er dog ophobet fosfor i søbunden, hvorfra det stadig afgives til vandet.

Søholm Sø er særligt sårbar overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningen for søen er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstofflørsler fra oplandet og fra luften. Det vurderes, at merbelastning med næringsstoffer af søen vil være i strid med målsætningen for området."

Udvaskning af nitrat til grundvand

Af godkendelsen fremgår bl.a. følgende om udvaskningen af nitrat til grundvandet:

"I denne sag ligger samtlige arealer inden for OSD område. Ca. halvdelen (ca. 130 ha) af de ejede og forpagtede arealer ligger helt eller delvist inden for nitratfølsomme indvindingsområder.

Markerne ved Lundager ligger i Assens Kommunes vandforsyningsområde, hvortil der er knyttet en vedtaget indsatsplan. I planen er der dog ikke angivet en maksimal udvaskning af nitrat til grundvand. Der er ikke forekomst af vandværksboringer i arealerne. De vandværksboringer, der ligger nærmest, tilhører Assens Vandforsyning, Lundager-Aborg Vandværk. Boringerne er placeret henholdsvis ca. 10, 60 og 100 meter væk fra udspretningsarealet, der i ansøgningen er angivet som areal nummer 26-0. Markerne ved Lundager ligger alle inden for indvindingsoplande knyttet til Assens Vandforsyning ligger. De østligste liggende marker ved Hedekrogen ligger inden for indvindingsoplande til Bregnemose Vandværk.

For de arealer, der delvis eller helt ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområder, skal der gennemføres en udvaskningsberegning i efter-situationen. Beregningen skal foretages særskilt for hvert af de omfattede udspretningsarealer. Beregningerne er foretaget via Farm-N i det elektroniske ansøgningskema. Det skal understreges, at denne beregning er et estimat af nitratkoncentrationen i ca. 1 m's dybde, og repræsenterer dermed ikke koncentrationen i grundvandet. Koncentrationen i grundvandet vil altid være lavere, dels fordi de fleste afgrøder "henter" kvælstof fra større dybde end 1 m, og dels som følge af den mikrobielle nitratreduktion (denitrifikation) der i større eller mindre grad finder sted også i dybere jordlag.

Først er angivet nitratkoncentrationen for det ansøgte. Hvis nitratkoncentrationen er under 50 mg N/l er beskyttelsesniveauet for nitrat i forhold til grundvandet overholdt med mindre en indsatsplan fastlægger noget andet. Dette er dog ikke tilfældet i denne sag.

Hvis nitratkoncentrationen er over 50 mg N/l må der ikke være nogen merbelastning i forhold til nudrift. Merbelastningen (ansøgt-nudrift) er derfor vist, således at hvis nitratkoncentrationen i ansøgt er større end 50 mg N/l, må merbelastningen ikke være større end 0.

Resultaterne viser, at ansøgt produktion medfører en nitratudvaskning for arealer inden for nitratfølsomme indvindingsoplande fra 41 mg N/l - 60 mg N/l. Hvis/når nitratudvaskningen til grundvand er større end 50 mg N/l, må der ikke ske en merbelastning af grundvandet. Farm-N beregningen viser, at udvaskningen i ansøgt drift er på samme niveau som i nudrift. Kravet til beskyttelse af grundvand for påvirkning af nitrat vurderes i den konkrete ansøgning derfor for at være opfyldt. "

Påvirkning af bilag IV-arter

Det fremgår af godkendelsen, at kommunen ikke har kendskab til naturområder, der udgør yngle- eller rasteområder for såkaldte bilag IV-arter, jf. bl.a. habitatbekendtgørelsens bilag 11.

Det fremgår af godkendelsen, at kommunen har vurderet, at der ikke sker ændringer af dyrkningsmetoder, der vil forringe vilkårene for eventuelle yngle- og rasteområder, og at det ansøgte projekt ikke vil forringe raste- eller ynglepladser for nogen bilag IV-arter.

Harmonikrav og gylleopbevaringskapacitet

Af godkendelsen fremgår bl.a. følgende om afsætningen af husdyrgødningen:

”Husdyrgødning fra ansøgt drift bortskaffes ved udspreddning på det samlede areal drevet af Povl Thaysen. I ansøgningen er behandlet husdyrgødning fra 319,3 DE, som fordeles på de ansøgte 267,2 ha harmoniareal. Den resterende mængde husdyrgødning fra produktionen af 138,6 DE ønskes afsat til det planlagte biogas-anlæg, der skal placeres i nærheden af Assens. Det er oplyst, at det forventes at biogasanlægget kommer i drift inden for de næste 2 år. Sker dette ikke, vil den overskydende gødning søges afsat til tredjemands arealer via overførselsaftaler. Kan dette heller ikke lade sig gøre, skal produktionen reguleres ned med det antal DE, som der ikke kan afsættes gødning fra.”

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. lovens § 12, stk. 2, og § 103, stk. 2. Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Påvirkning af Søholm Sø som følge af ammoniakdeposition

Sagen skal behandles efter husdyrbruglovens regler gældende før 15. marts 2011 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regler gældende før 10. april 2011⁴.

Kommunerne skal ved tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens § 12 varetage hensynet til natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning.

Det følger af husdyrbruglovens § 7, stk. 1, at etablering af anlæg for mere end 15 DE ikke tilladt, hvis anlægget ligger helt eller delvist inden for, eller der er mindre end 300 m fra anlægget til, en række nærmere angivne beskyttede naturtyper. Dette forbud gælder tillige for udvidelse og ændring af husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 DE, hvis udvidelsen eller ændringen medfører forøget ammoniakfordampning fra anlægget, jf. husdyrbruglovens § 7, stk. 2. Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 7 suppleres af lovens § 21, der forpligter kommunen til ved vurderingen af en an-

---

⁴ Jf. § 2, stk. 2, i lov nr. 122 af 23. februar 2011 samt § 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011.

søgning om tilladelse efter lovens § 10 eller godkendelse efter lovens § 11 eller § 12 at sikre, at der ikke sker øget ammoniakfordampning fra det samlede anlæg, hvis et anlæg, der helt eller delvist ligger inden for eller mindre end 300 m (bufferzone I) fra de i lovens § 7 nævnte naturtyper, ønskes udvidet eller ændret.

Det følger endvidere af husdyrbruglovens § 25, at kommunen ved ansøgning om godkendelse efter lovens §§ 11 eller 12 skal vurdere merdepositionen af ammoniak fra stald og lager, hvis det ansøgte ligger i en afstand fra 300 til 1.000 m (bufferzone II) fra naturtyper omfattet af lovens § 7. Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 25 suppleres af grænseværdier fastsat i bilag 3 i godkendelsesbekendtgørelsen⁵.

Søholm Sø er ikke omfattet af husdyrbruglovens § 7 og godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, hvorfor reglerne om beskyttelsesniveauet i bufferzone I og II ikke finder anvendelse i denne sag.

Søholm Sø er imidlertid omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, hvorfor det må vurderes om udvidelsen kan risikere at føre til ændringer i tilstanden af søen.

Efter naturbeskyttelseslovens § 3 er der forbud mod at foretage ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper. Natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er efter de for sagen gældende regler ikke omfattet af den specifikke ammoniakregulering i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 (bufferzonerne). Kommunen har i forbindelse med ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven pligt til at håndhæve naturbeskyttelseslovens bestemmelser herom, herunder at der ikke må udøves aktiviteter, som vil medføre tilstandsændringer i et § 3-beskyttet område.

Ved vurderingen af, om udvidelsen af et husdyrbrug kan føre til tilstandsændringer i nærliggende naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, må der efter Natur- og Miljøklagenævnets opfattelse tages udgangspunkt i, om det ansøgte vil indebære en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år.

Medfører det ansøgte en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det ansøgte som altovervejende hovedregel - efter den tilgængelige viden - ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i den pågældende naturtype, uanset hvilken tilførsel der sker samlet set til området på ansøgningstidspunktet.

Hvis det ansøgte vil medføre en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år, må kommunen vurdere, om denne mertilførsel af luftbåren kvælstof kan medføre tilstandsændringer i den pågældende naturtype. Vurderingen må ske under hensyn til områdets tilstand, viden om andre kilder til kvælstoftilførsel til området og oplysninger om baggrundsdepositionen i kommunen. Hvis der ikke foreligger tilstrækkelige og opdaterede oplysninger om områdets tilstand, må dette efter nævnets opfattelse besigtiges af kommunen.

Søholm sø ligger mere end 1000 m fra staldanlægget og mertilføres ikke over 1 kg som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrbruget. På den baggrund finder Natur- og Miljøklagenævnet ikke grundlag for at stille skærpede vilkår til ammoniakemissionen fra anlægget.

---

⁵ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Påvirkning af Søholm Sø som følge af fosforudvaskning

Spørgsmålet om fosforoverskuddet på udbringningsarealerne i oplandet til Søholm Sø skal i denne sag behandles efter de regler, der var gældende før den 10. april 2011, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunen ikke godkende et projekt efter husdyrbruglovens § 12, hvis det generelle beskyttelsesniveau for fosforoverskud i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit C, ikke er overholdt. Af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit C, fremgår bl.a.:

”Kravet til fosforoverskuddet vil afhænge af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder, der afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor.

Hvis der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget, stilles der ikke krav med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal.

I øvrige tilfælde stilles følgende krav til fosforoverskuddet på bedriften. Det skal dog understreges, at for alle 4 grupper gælder, at det kun omfatter udbringningsarealerne i oplande til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor. Der henvises til kortmateriale, hvoraf disse oplande fremgår:

- For arealer på drænedede lerjord med et fosfortal under Pt 4,0 stilles der ingen krav. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug (Fosforklasse 0).
- For arealer på drænedede lerjord hvor fosfortallet er mellem Pt 4,0-6,0 stilles krav om, at fosforoverskuddet maksimalt må øges med 4 kg P/ha/år. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug, og kravet til fosforoverskuddet vil altid være opfyldt hvis fosforoverskuddet ikke overstiger 4 kg P/ha/år i efter-situationen (Fosforklasse 1).
- På lavbundsarealer stilles krav om at fosforoverskuddet ikke må øges uanset fosfortal. Hvis fosforoverskuddet i før-situationen er negativ er der dog kun krav om fosforbalance i efter-situationen. Med lavbundsarealer menes lave arealer i forhold til recipient med permanent højtstående grundvand, som er detailafvandet ved dræning eller grøftning, og som ikke har et højt indhold af jern vurderet ud fra okkerklassificeringen dvs. er okkerklasse II eller derover (Fosforklasse 2).
- For arealer på drænedede lerjord, hvor fosfortallet er over Pt 6,0 stilles krav om fosforbalance på det pågældende udbringningsareal (Fosforklasse 3).”]

Nævnet har i lighed med Assens Kommune konstateret, at de udbringningsarealer i det ansøgte projekt, der afvander til Søholm Sø, ikke ligger i oplandet til et Natura 2000-område. Arealerne er således ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau for fosfor (fosforklasser) i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit C.

Nævnet finder derfor ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår vedrørende fosforoverskuddet på disse udbringningsarealer.

Udvaskning af nitrat til grundvand

Spørgsmålet om nitrat i forhold til grundvand skal i denne sag behandles efter de regler, der var gældende før den 10. april 2011, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunen ikke tillade eller godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16, hvis det beskyttelsesniveau for nitrat i forhold til grundvand, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, ikke er overholdt. Om beskyttelsesniveauet for nitrat i forhold til grundvand fremgår følgende af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit D, punkt 2:

"Punkt 2. Beskyttelsesniveauet i forhold til grundvand.

Nitratfølsomme områder.

Det skal undersøges, hvorvidt der er udarbejdet indsatsplaner i relation til nitratfølsomme områder, der berører bedriftens arealer. Såfremt dette er tilfældet, skal miljøgodkendelsen og de deri fastsatte vilkår udarbejdes, således at de lever op til indsatsplanerne.

Udarbejdede indsatsplaner er en del af grundlaget for en miljøgodkendelse. Da zoneringsen som nævnt ikke er tilendebragt, skal der som overgangsløsning gælde følgende:

I nitratfølsomme indvindingsområder, hvor der endnu ikke er foretaget zoneringsen, kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat per l i efter-situationen. Udvaskningsberegningerne skal gennemføres ved anvendelse af udvaskningsmodeller udarbejdet af Danmarks Jordbrugsforskning (Farm-N)."

Kommunen kan i særlige tilfælde fastsætte vilkår, der skærper det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 2. Ved fastsættelse af skærpede vilkår skal kommunen anvende de beregningsmetoder, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 3, og de kriterier for vilkårsfastsættelse, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 4, jf. bekendtgørelsens § 11 stk. 4. Bilag 4, afsnit 4, har følgende ordlyd:

"4. Kriterier for nitrat til grundvand

Som angivet i bilag 3 vedrørende beskyttelsesniveauet for nitrat i grundvand skal det undersøges, hvorvidt der er udarbejdet indsatsplaner i relation til nitratfølsomme indvindingsområder, der berører bedriftens arealer. Er dette tilfældet skal godkendelsen og de deri fastsatte vilkår udarbejdes, så de lever op til indsatsplanerne.

A. Viser kortlægningen, jf. miljømålslovens § 8 a, at der er tale om arealer, der er nitratfølsomme, og hvor der vil blive udarbejdet et indsatsområde og på denne baggrund en indsatsplan, kan der efter konkret vurdering af en ansøgning stilles vilkår for de pågældende arealer i forhold til nitrat til grundvandet. Sådanne vilkår skal baseres på beskyttelsesniveauet og beregningsmetoden som angivet i bilag 3.

B. Viser kortlægningen, jf. miljømålslovens § 8 a, at der er tale om arealer, der er nitratfølsomme, og hvor der vil blive udarbejdet et indsatsområde, men som i en indsatsplan vil udgå som sådan, kan det efter en konkret vurdering af en ansøgning undlades at følge beskyttelsesniveauet for grundvand som angivet i bilag 3."

Ifølge godkendelsen ligger ca. 135 ha af udbringningsarealerne i et nitratfølsomt indvindingsområde, hvor der endnu ikke er foretaget zoneringsen (kortlægning).

Ifølge kommunens beregninger overstiger udvaskningen fra rodzonen i ansøgt drift 50 mg nitrat pr. liter men forøges ikke fra nudrift til ansøgt drift. Beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit D, punkt 2, er dermed overholdt.

Påvirkning af bilag IV-arter

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 11, stk. 1, at der ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier.

Vurderingen skal fremgå af de afgørelser, der træffes efter husdyrbruglovens § 10, 11 eller § 12, jf. habitatbekendtgørelsens § 11, stk. 3. En fortegnelse over de i Danmark naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV fremgår af habitatbekendtgørelsens bilag 11.

Oplysninger om, hvorvidt et område er registreret som yngle- eller rasteområde mv. for sådanne bilag IV-arter kan i vidt omfang findes via Internet-siden www.naturdata.dk, idet oplysningsgrundlaget dog kan suppleres af f.eks. en besigtigelse, når der skønnes at være behov herfor under hensyn til oplysningernes validitet.

Natur- og Miljøklagenævnet finder, at en kommune i sin afgørelse om miljøgodkendelse af et husdyrbrug skal redegøre for, om der i nærheden af det ansøgte projekt findes yngle- eller rasteområder for bilag IV-dyrearter eller forefindes plantearter optaget på bilaget. I bekræftende fald må kommunen redegøre for i miljøgodkendelsen, om det ansøgte som følge af øget udledning af ammoniak vil føre til beskadigelse eller ødelæggelse af sådanne områder eller arter.

Ifølge godkendelsen er det Assens Kommunes vurdering, at ammoniakemissionen fra den ansøgte produktion ikke vil medføre forringelse af raste- eller ynglepladser for bilag IV-dyrearter. Assens Kommune har herved henvist til, at kommunen ikke har kendskab til nogle konkrete tilholdssteder/lokaliteter i området, der kan udgøre raste- eller ynglepladser for bilag IV-arter. Kommunen har endvidere præciseret, at udbringningen af husdyrgødning ej heller vil risikere at forringe raste- eller ynglepladser for bilag IV-arter, idet der ikke sker nogen ændring i dyrkningsmetoden på udbringningsarealerne.

Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering i denne henseende.

Harmonikrav og gylleopbevaringskapacitet

Det fremgår af godkendelsen, at husdyrbruget kun råder over 267,2 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra ejendommen. Herudover påtænkes den resterende mængde gødning fra produktionen af 138,6 DE afsat til et endnu ikke opført biogasanlæg alternativt udbragt på aftalearealer. Der er imidlertid ikke indgået nogen konkret aftale herom.

Godkendelsen kan derfor først anvendes fuldt ud, når der foreligger en sådan konkret aftale. Godkendelsen tilføjes et vilkår herom.

I forhold til spørgsmålet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet skal nævnet bemærke, at der i husdyrgødningsbekendtgørelsens⁶ § 9 er fastsat nærmere regler om tilstrækkelig kapacitet af gødningsopbevaringsanlæg. Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel. Kravet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet kan bl.a. opfyldes ved indgåelse af en skriftlig aftale om levering af husdyrgødning til biogasanlæg.

Såfremt ansøger indgår en aftale om afsætning af den resterende gødning til et biogasanlæg vil kravet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9 om tilstrækkelig opbevaringskapacitet dermed være opfyldt. Såfremt ansøger i stedet vælger at afsætte den resterende gødning på aftalearealer, må ansøger samtidige træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at opfylde kravet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Øvrige bemærkninger

I forhold til klagepunktet om udledning af tag- og overfladevand fra befæstede arealer skal nævnet bemærke, at spørgsmålet om tilladelse til udledning af tag- og overfladevand ikke er et forhold, der er omfattet af en afgørelse efter husdyrbrugloven, og nævnet har derfor ikke kompetence til at tage stilling til klagepunktet.

På denne baggrund stadfæster Natur- og Miljøklagenævnet Assens Kommunes afgørelse af 28. september 2010 om godkendelse til udvidelse af husdyrbruget på Hedekrogen 12-14, 5620 Glamsbjerg med følgende ændring:

Som vilkår nr. 3.2.3 indsættes:

"Indtil der foreligger en aftale om afsætning af husdyrgødning fra produktionen af 138,6 DE til biogasanlæg alternativt til aftalearealer, der er vurderet af Assens Kommune, må godkendelsen kun udnyttes op til 319,3 DE."

Natur- og Miljøklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Nina Herskind
Kst. ankechef

Natasja Bjørkbom Arngrim
Fuldmægtig

⁶ Bekendtgørelse nr. 764 af 28. juni 2012 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Assens Kommune, assens@assens.dk

Danmarks Naturfredningsforening Assens afdeling, assens@dn.dk

og pr. brev til:

Povl Thaysen
Hedekrogen 12
5620 Glamsbjerg